

Masterclass

“Als je niks weet, kun je ook niks vinden.” Aan deze uitspraak van medisch hoogleraar Smalhout moet ik altijd denken op het moment dat ik zoekwoorden intik op Google. Hij neemt met zijn statement natuurlijk het actuele voortgezet onderwijs op de korrel, omdat vaardigheden daar inmiddels belangrijker worden geacht dan kennis. Maar toen ikzelf les gaf, vertelde ik mijn studenten toch ook dat ze alle benodigde informatie over bouw en bouwproducten razendsnel op Internet konden vinden?

Op een middag kwam een van die toehoorders naar mijn kamer om zich te beklagen over mijn suggestie; het was hem namelijk niet gelukt iets informatiefs te vinden over dubbel glas. Ik nodigde hem binnen en we zetten ons gezamenlijk achter het beeldscherm. “Waar heb je dan op gezocht?” vroeg ik en hij herhaalde geïrriteerd: “Dat zei ik toch al meneer, op dubbelglas.” Nadat ik hem met nieuwe trefwoorden als isolatieglas, HR-plus-glas en uiteindelijk HR-plusplus-glas dieper binnen Googles informatielagen had gebracht, vonden we een tekst die in 20 pagina’s verhaalde over de geschiedenis van het glasmaken vanaf de middeleeuwen tot en met vandaag. En nadat de stapel informatie was uitgeprint, kon ik hem die met overtuiging overhandigen: “Zie je wel, alles is te vinden, als je maar weet hoe je moet zoeken.” Maar tegelijkertijd twijfelde ik aan mijn kracht als docent, want ik had de leerling direct ‘het potlood uit handen genomen’ en hem de juiste trefwoorden niet zelf laten bedenken...

Hoe anders gaat dat bij muzikale leermeesters. Ze hebben natuurlijk één voordeel: de les die geleerd moet worden, handelt bijna altijd over een muziekstuk dat er al

is, dat eerder door een componist is opgeschreven. De beroemde pianist Daniel Barenboim kan zijn leerlingen tijdens zijn tv-masterclasses dan ook majestueus vertellen over de diepere lagen in een Beethovensonate, en na dat verhaal – doorspekt met eigen klankvoorbeelden – zie je het begrip van de leerling groeien en speelt hij het stuk weer mooier.

Dirigent Valery Gergiev maakt zijn lessen nóg boeiender, onder meer door stap voor stap alle zekerheden bij zijn getalenteerde leerlingen weg te nemen. Zo was een jonge Chinese dirigent druk gebarend bezig het orkest van zijn gelijk te overtuigen, toen Gergiev eerst de complete partituur van zijn lessenaar wegtrok en na enkele minuten ook het dirigerestokje van hem afpakte. En geloof het of niet, de jonge dirigent werd langzaam rustig en met de overgebleven, nu natuurlijke armgebaren wist hij aan het orkest precies te ontlokken wat hij wilde. Ontroerend om te zien hoe deze master zijn class aanpakte.

Bij toeval raakte ik tijdens de kerstvakantie via Internet in gesprek met de bekende Nederlandse dichter en onderzoeker Leo Vroman (1915-). Hij woont in Texas USA en hield een weblog bij ten tijde van de verkiezingen. Na een bijzonder antwoord op een persoonlijke vraag – de achterliggende reden van ons contact – besloot ik hem ook het boven beschreven Google-zoekvoorbeeld voor te leggen. Hij was het niet met me eens: “Kees, het lijkt me dat je toch maar heeeel weinig nodig hebt om te beginnen. Wat Google trouwens met dikke encyclopedieën gemeen heeft, is het genot iets te vinden dat je NIET zocht. Vandaag iemeelde iemand mij dat ze moeite had gehad een versje voor kinderen te vinden dat ik lang geleden schreef. Het heette Veelheden hoe. Ik dus googlen, gewoon ‘veelheden hoe’, en ik kreeg meteen een klein boekwinkeltje dat zo heette, waarschijnlijk naar dat versje.”

Via Google iets vinden waarnaar je niet op zoek was... Meesterlijk antwoord.

kavander@xs4all.nl

Leestip:

Gerrit Smienk, *Johannes Niemeijer (2000)*, De Hand van de Meester - Het ontwerponderwijs in de praktijk, 010 Publishers, Rotterdam